

CARNET DE RUTA

ALLOT

El Santuari de la Mare de de Déu d'els Arcs

(Notícia històrica)

Els Arcs és una de les raconades més excepcionals de l'antiga baronia de Santa Pau. Tant per la devoció mariana, que s'inicia amb els primers segles, com per l'arquitectura singular del temple, considerat un dels joiells del nostre romànic. La visita al santuari té un interès remarcable. Fita per a la ruta devota—amb solatge de Fe avial—i apte al peregrinatge turístic amb el monument que registra el catàleg de la curiositat.

L'indret és el centre geogràfic on convergeixen tres parròquies: Santa Pau, Mieres i Cellent. L'emmarca sumptuosament la carena de Finestres, abrupta i emboscada amb timbes feréstegues i cimels encelant-se entre boires; s'arrecera a soplug de la muntanya de Collsagrada i presideix la contrada que vetllen les bosquíries d'El Cargol, La Ginebreda, El Conill i La Bellaguarda, toponímics de masos alguns dels quals ja són deshabitats.

La data més antiga d'Els Arcs, la proporciona el diploma existent als arxius del Duc de Medinacelli: anys 923 al 928. Al marge de l'anècdota curiosa—com la del pare Camós, que ens mena al 496—, l'antecedent històric més remot hem de pouar-lo a l'any 812. Llavors que, Carlemany, concedia la propietat de les finques situa-

des a la Septimània, a tots els qui les redimissin de l'ermot. El lloc d'Els Arcs, es cita al document de Carles el Balb, en la donació a favor de l'abat Rimila (any 867), que ja s'havia instal·lat a Sant Julià del Mont amb els seus monjos. Com expliquen els papers, en aquell pretèrit podia haver estat només un tocom emboscat que gots i gascons anaven desbrossant amb llur esforç i treball.

El document carolingi no parla encara de cap església. És possible que la primera versió de l'actual santuari, s'edificqués quan la finca va passar a la propietat dels monjos de Banyoles. Deu anys després, faran constar: "cel.la" de Santa Maria.

Hi ha la possibilitat d'una esglésiola o qui sap si oratori anterior al temple actual. Potser obra del mateix abat Rimila i edificada entre els deu anys que compten des del document inicial a la concessió al monestir de Banyoles signada per Lluís el Balb, fill de Carlemany. També podem creure que en la transformació dels ermits, hi contribuïren personalment els mateixos benedictins amb llur afany laboriós.

Prescindint de l'antecedent visigot—del qual només hi ha rastres inconcrets—, aquesta església esdevindria la primera existent a la vall i convertida en parròquia